

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, 3. kontor

Fra sagen med journalnummer S-40-1874

203

I behagelig Skrivelse af 14de Febr: d. A [dette år] har Konsistorium i Anledning af hoslagt tilbagefølgende Andragende fra Frøken Nielsine M. Nielsen forlangt Fakultetets Ytringer om, hvorvidt Andragerinden efter Lovgivningen er berettiget til at underkaste sig Afgangsexamen og derefter lade sig immatrikulere ved Universitetet.

I den Anledning skal Fakultetet bemærke følgende: Ifølge den bestaaende Ordning have Kvinder ikke noget retligt Krav paa efter at have opfyldt visse Vilkaar at stedes til Immatrikulation ved Universitetet. Et saadant Krav vilde nemlig forudsætte, at Undervisning af Kvinder faldt ind under den Virksomhed, som ifølge Lovgivningen er gjort Universitetet til Pligt. Men dette kan ikke siges efter den nugældende Universitetsordning. Vel ere de Udtryk, med hvilke Fundats 7 Maj 1788 i Indledningen, jfr ogsaa Cap: I § 11, betegner Universitetets almindelige Formaal vide nok til ogsaa at omfatte en Virksomhed for Kvinders videnskabelige Uddannelse; men i Bestemmelserne om den nærmere Ordning af Universitetets enkelte Institutioner gaar desuagtet Fundatsen med dertil hørende Lovbud helt igjennem ud fra den Forudsætning, at Universitets Virksomheden kun er beregnet paa mandlige Studerende, en Forudsætning som atter staar i nøje Forbindelse med den traditionelle Opfattelse af Forskjellen mellem Mands- og Kvindekjønnetts sociale Stilling og Livsopgave i det Hele taget. Hin Forudsætning fremgaar blandt andet af Sprogbrugen i de paagjældende Forskrifter, idet disse overalt, hvor Talen er om Studenter m.v. anvende Mandkjønnsformen; se saaledes f.Ex: Bekj: [Bekendtgørelse] om Ophævelsen af Examen artium m.v. 13de Maj 1850 §§ 9, 11, 19, 21, 24. m.fl.; Fdts [Fundats] 7de Maj 1788 Cap: II §§ 1,3,5 m.fl.; Cap: III §§ 10, 11 m.fl.; Cap: IV §§ 20, 21, jfr. Pl. [Plakat] 30 Jan: 1838 § 6, 7 m.fl.; Cap: V §§ 1, 3, jfr Fdg: [Forordning] 9de Jan 1824 § 4 jfr § 3 m.fl.; Cap: VI § 2, 1me – 9no, jfr. Rgl: [Reglement] 11de Febr: 1848 § 3, 1-3; 4, 1-2; 5 m.fl. Det derfra hentede Bevis afkræftes ikke ved den Omstændighed, at der kan paavises andre Tilfælde i vor Lovgivning, hvor Bestemmelser, som efter Bogstaven kun ere givne for Mænd, ogsaa blive at anvende paa Kvinder, thi det er kun Tilfældet i saadanne Forhold, hvor andre Data indeholde tilstrækkelig Hjemmel til at antage, at Lovgivningen har anerkjendt Principet om Mandens og Kvindens ensartede Stilling i retlig Henseende.

LETLÆSELIG UDGAVE

Gymnasiepakker

Kilder i historie

Find
gymnasiepakkerne
på: [www.sa.dk/
undervisning og
forskning/
ungdoms-
uddannelserne](http://www.sa.dk/undervisning-og-forskning/ungdomsuddannelserne)

Fra kildesættet
"Nielsine Nielsen -
og retten til
uddannelse"

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, 3. kontor

Fra sagen med journalnummer S-40-1874

Om og i hvilket Omfang det maatte være hensigtsmæssigt at forandre den saaledes gjældende Ordning, er et spørgsmaal, som Fakultetet ikke har nogen Opfordring til at udtale sig om. Men dersom det maatte findes rigtigt i et større eller mindre Omfang at tillægge Kvinden Ret til at nyde godt af Universitetets Vejledning og paalægge Universitetet og dets Lærere en tilsvarende Forpligtelse, skjønnede vi ikke rettere, end at det ligger indenfor den højeste Universitetsmyndigheds Competence at træffe Bestemmelse om en saadan forandret Ordning, for saa vidt som den lader sig gennemføre med de forhaandenværende Kræfter og Midler.

Hverken direkte eller indirekte har Lovgivningen nemlig nogetsteds nedlagt et Forbud mod Kvinders Adgang til Universitetet. En Bestemmelse, hvorved en sliq Adgang indrømmedes dem, vilde tvertimod kun gaa ud paa en videre Udvikling af Universitetets almindelige fundatsmæssige Formaal, at fremme og udbrede Videnskabens Dyrkelse, saaledes, som Tidsaanden maatte udkræve det. En Beføjelse til paa den Maade at drage Omsorg for, at Universitetet løser sin Opgave i Overensstemmelse med de vaxlende Tiders Trang, maa utvivlsomt ifølge Forholdets Natur tilkomme den øverste Universitetsmyndighed, ligesom den ogsaa i Praxis vil findes anerkendt i adskillige med det her omhandlede beslægtede Universitetsforhold. En Selvfølge er det imidlertid, at Universitetsmyndighedens Competence i den nævnte Henseende under ingen Omstændigheder kan strække sig til Forhold, der ligge udenfor Universitetets Omraade. Medens den saaledes vel kan tillægge Kvinden Ret til at underkaste sig de afsluttende Prøver, som afholdes ved de forskellige Fakulteter, kan den derimod ikke tage Bestemmelse om den retlige Betydning af den af en Kvinde aflagte Embedsexamen i Forhold, der ligge udenfor Universitetets Omraade f.Ex: med Hensyn til jus practicandi for de Kvinder, som maatte have bestaaet den lægevidenskabelige Embedsexamen.

I det rets- og statsvidenskabelige Fakultet d. 18de April 1874.

Aagesen

J. Nellemann

Goos

H. Matzen

Deuntzer

A. C. Evaldsen

Til
Konsistorium

Bemærkninger: Understregningen på første side "Kvinder ikke noget retligt Krav paa" er foretaget med samme pen som brevet i øvrigt. De andre understregninger er foretaget med blyant og formentlig af modtageren.

jus practicandi: Ret til at praktisere (arbejde som læge f.eks.)

Konsistorium: Universitetets øverste, besluttende myndighed

LETLÆSELIG UDGAVE

Gymnasiepakker

Kilder i historie

Find
gymnasiepakkerne
på: www.sa.dk/
undervisning og
forskning/
ungdoms-
uddannelserne

Fra kildesættet
"Nielsine Nielsen -
og retten til
uddannelse"